

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ภูมิปัญญาชาวบ้านในพิธีกรรมของชุมชนกะเหรี่ยง
ชื่อผู้เขียน นายจักรพันธ์ เพ็ชรพนัสศักดิ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุสิต ดวงสา ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ธีสุวรรณ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เป็เทียนผดุง กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการและเนื้อหาสาระที่เป็น ภูมิปัญญาในพิธีกรรม และปัจจัยและเงื่อนไขของการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงภูมิปัญญาใน พิธีกรรมของชุมชนกะเหรี่ยง ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในชุมชน โดยมีผู้ช่วยวิจัยช่วยเหลือ ข้อมูลได้รับการตรวจสอบแยกแยะและนำเสนอในรูปแบบ ของการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภูมิปัญญาในพิธีกรรมของชุมชนเผ่ากะเหรี่ยงเป็นความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือ ธรรมชาติที่สถิตอยู่ในธรรมชาติแวดล้อม กับวิถีชีวิตในด้านต่างๆ การดำเนินกิจกรรมของ ชุมชนต้องสัมพันธ์กับพิธีกรรมที่ชุมชนจัด นอกจากนี้เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตน ครอบครัว และชุมชนแล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดความเชื่อแก่สมาชิกในสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตามพิธีกรรม บางพิธีกรรมมีการเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ภูมิปัญญาชาวบ้านที่พบเห็นในการเปลี่ยนแปลงทางพิธีกรรมมากที่สุดเป็นรูปแบบ ทางพิธีกรรมตามโอกาส เช่น การแต่งงาน ปัจจุบันชาวเขาโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ผู้ชายจะ แต่งกายด้วยกางเกงยีนและเสื้อผ้าที่ตัดสำเร็จรูปมากขึ้นส่วนผู้หญิงก็มีบ้าง โดยเฉพาะผู้ที่มิฐานะ

ทางเศรษฐกิจดี ส่วนคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางและระดับล่างจะพบน้อยที่สุด นอก
จากนั้นพิธีกรรมในด้านการบันเทิง ซึ่งจะเริ่มหดหายลงไปบ้างเพราะจากการที่มีสื่อทางวิทยุ
โทรทัศน์ และเด็กรุ่นใหม่ได้เรียนภาษาไทยและหาซื้อหนังสือเพลงได้ง่าย บทกล่าวนำหรือ
บทเพลงปกากะญอ เป็นบทเพลงที่ต้องจำจากผู้อาวุโส จึงไม่ได้รับความสนใจจากคนรุ่นใหม่
บางพิธีกรรมลดความสำคัญลงไปบ้าง เพราะเงื่อนไขจากสิ่งของที่นำมาใช้ในพิธีกรรมขาดหาย
ไปบทบาทการพัฒนาไม่ว่าการศึกษา การเกษตร รวมทั้งอิทธิพลของข้าราชการ และองค์กร
ต่าง ๆ ทำให้รูปแบบเปลี่ยนแปลง ส่วนสาระก็ลดลงไปบ้าง เช่น การรักษาโรคภัยไข้เจ็บของคน
ในชุมชน การรักษาดั้งเดิมคนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับหมอพื้นบ้าน โดยการตอบแทนด้าน
วัตถุสิ่งของ เช่น ดอกไม้ รูปเทียน เมื่อรักษาหายก็มีการขอมาขอศีลขอพร แต่เมื่อชาวชุมชน
เข้าไปรักษาตามศูนย์สาธารณสุข ความสัมพันธ์กับหมอพื้นบ้านได้ลดลงไป เกิดความสัมพันธ์
แบบใหม่ที่ใช้เงินเป็นค่าตอบแทน ไม่จำเป็นต้องเป็นบุญเป็นคุณกันอีกต่อไป

ปัจจุบันรูปแบบของพิธีกรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยที่เกิดขึ้น
ภายในชุมชน เช่น ระบบการปกครองท้องถิ่นของรัฐ การแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์ ความเชื่อ ความ
ทันสมัยและการรับการศึกษาแบบใหม่ ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ การแทรกแซงของรัฐที่มาใน
รูปแบบของการพัฒนา การปกครองและการศึกษา การเข้ามาของวัฒนธรรมภายนอก และการ
ท่องเที่ยว เป็นต้น

Thesis Title	Local Wisdom in the Rituals of the Karen Community		
Author	Mr.Jukraphun Pianpanussak		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee			
	Asst.Prof.Dr. Dusit	Duangsa	Chairman
	Assoc.Prof.Dr. Chukiat	Leesuwan	Member
	Asst.Prof. Yongyudh	Plianpadung	Member

Abstract

This thesis sought to examine and identify formats, methods and contents of and in Karen community rituals which reflected its traditional wisdom. At the same time, it sought to identify factors and conditions related to its continued presence and change in such rituals. The researcher relied in collecting needed data on field observations and interviews with key informants within the community aided by assistant researchers. Collected data were subsequently cross-checked, verified, classified and presented in an analytical description form. Findings were as follows:

The wisdom reflected in those practiced rituals featured the strong belief in supernatural power omnipresent in natural surroundings and community members' various ways of life. Community activities were found to have related to community-organized rituals as well as regarded as blessings to themselves, their families and community as a

whole. In addition, the activities themselves constituted the ways and means of transmitting various beliefs to other community members as well. However, some rituals were found to have changed as the result of social changes.

As regards the general auspicious rituals the most noticeable and most often observed change was in the area of dressing. More Karen men/boys at present wear jeans and ready-made clothing. However, Karen women/girls rarely do likewise. Those who do are usually economically well-off. Least found doing so are those at the middle and low levels of economic well-being. Entertainment-related rituals began to disappear. Radios and televisions played a key role in their demise. The younger generation found it easy to learn the Thai language and acquire Thai song books, thus, paying less and less attention to traditional poetry and songs normally passed on by senior members of the community. Still other rituals began to lose their spell caused by the disappearance or absence of certain key material conditions/factors. It still in vogue, their formats were somewhat altered. So were their contents. For example, in the traditional healing system community members related to their healers in a very special way. The former usually presented the latter with flowers and joss sticks and candles. When completely healed they returned to the healers for blessings. But with the presence of modern and official health centers such traditional ties were replaced by a new type of relationship based on monetary compensation. No longer a matter of gratefulness?